

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ UK V PRAZE
MAGISTERSKÝ OBOR SOCIÁLNÍ A KULTURNÍ EKOLOGIE

OPONENTNÍ POSUDEK

k magisterské diplomové práci

**„Škodí Jizerkám kolo-běžky? Spor dobra s dobrem – ochrana přírody vs.
Rekreační využití CHKO Jizerské hory na příkladu cyklistiky a běžeckého
lyžování“**

Studentka: Bc. Gabriela Tišerová

Vedoucí práce: PhDr. Ivan Rynda

Konzultant práce: Mgr. Martin Zahradník

Oponent práce: Mgr. Jakub Kašpar

Úvod:

Diplomantka si pro svoji práci zvolila téma, které je pro ochranu přírody a krajiny dlouhodobě zásadní a v rámci samotného oboru ochrany přírody je poměrně široce diskutováno a jistě ještě dlouhý čas bude – diplomová práce Bc. Gabriely Tišerové by tak mohla mít ambici stát se součástí této diskuse. Tímto tématem je vyvažování veřejného zájmu na ochraně (a managementu) předmětů ochrany a veřejného zájmu na rekreačním využití přírody a krajiny, včetně zvláště chráněných území. Dodal bych (ač jej autorka takto explicitně nezmiňuje, nicméně v práci se jím oprávněně zabývá) rovněž veřejný zájem na udržení sociálního smíru v daném regionu. Téma je to věru nelehké k systematickému uchopení, zejména pro člověka, který se v oboru dlouhodobě nepohybuje. Oceňuji tedy nejen volbu tématu, ale také odvalu, s níž se Bc. Tišerová do své práce pustila.

Obsahová stránka:

Studentka se rozhodla zvolené téma pojmout formou analýzy aktérů, doplněné polostrukturovanými rozhovory se zástupci klíčových aktérů. Zaměřuje se především na identifikaci a role aktérů v regionu Jizerských hor a na jejich vzájemné vztahy, především pak na způsob a kvalitu vzájemné komunikace a spolupráce.

Práce je srozumitelně členěna na základní kapitoly (Výzkumné otázky, Teoretická část, Metodologická část, Analytická část, Závěr, Literatura a Přílohy – z nichž za nejvýznamnější považuji přílohu P7 – přepis polostrukturovaných rozhovorů s respondenty). V teoretické části diplomantka

přesvědčivě a srozumitelně vykresluje základní pojmy a legitimně specifikuje jejich výklad, kterým se v případě své práce řídí.

Diplomantka si pro účely této práce zformulovala výzkumné otázky, které jsou postavené logicky. *Nicméně, a zde vznáším první výhradu a otázku k obhajobě: Výzkumné otázky nemají formu hypotéz, autorka explicitně ani implicitně nepředpokládá jejich ověření a tak, jak jsou otázky položeny, ověřitelné ani nejsou.*

Obě zvolené metody – tedy analýzu aktérů i polostrukturované rozhovory – zvládla autorka uplatnit korektně a v zásadě bez výhrad. Jednu výhradu bych ovšem rád uplatnil ke každé z nich a obě necht' jsou rovněž brány jako mé otázky k obhajobě:

- Na několika místech práce autorka zmiňuje významné aktéry, které ovšem nezahrnula po analýze aktérů do polostrukturovaných rozhovorů – mám na mysli komunální politiky na Frýdlantsku (a jejich problematické vztahy se společností Singltrek, např. zmínka na s. 90 či 93), Klub českých turistů (např. zmínka na s. 95) a neorganizované rekreatanty a sportovce. V případě poslední jmenované skupiny rozumím velmi dobře komplikovanosti jejich „vytěžení“, nicméně i tak by, zejména pro interpretaci výsledků analýzy i rozhovorů, ale i pro závěry práce, kde diplomantka kategoricky hodnotí motivace rekreatantů a sportovců, na základě hodnocení jiných (s. 113, ale i např. s. 95), by bylo zahrnutí reprezentantů této skupiny mezi respondenty žádoucí. *Proč tyto skupiny autorka nezahrnula, přestože ve vlastní práci dokládá jejich významnost pro řešenou problematiku?*
- Autorka prakticky nikde v práci nepoužívá citace (ani uvozovkami, ani kurzívou či jiným způsobem odlišení). Není tak vůbec zřejmé (ani mě, ani případným budoucím následovníkům Bc. Tišerové), kde končí parafráze výroků respondentů, a kde začíná autorčina vlastní interpretace. Minimálně hovorové výrazy, či z hovorové řeči doslovně převzaté formulace a syntax by si uvozovky „zasloužily“. *Proč autorka zcela pominula zavedený citační úzus, i když jinak má výpovědi (parafráze) ozdrojované pečlivě?*

Práce nepřináší žádné nové vědecké poznatky sensu stricto. Nicméně v sobě nese významnou přidanou hodnotu, kterou bych rád vyzdvihl. Na základě provedené analýzy aktérů i pečlivě zdokumentovaných polostrukturovaných rozhovorů ukazuje region CHKO Jizerské hory jako region, kde se daří protichůdné veřejné zájmy sladovat pomocí efektivního využití sociálního kapitálů zúčastněných aktérů, kvalitní komunikace a pečlivě tvořených a udržovaných korektních vztahů mezi aktéry. Práce tak může (a měla by) pomoci rovněž v jiných regionech, řešících podobné problémy vyvažování veřejných zájmů (především mezi ochranou přírody a jejím rekreačním a sportovním využíváním; ale rovněž komunikace ve věcech veřejných obecně) a mohla by být v těchto ohledech velice inspirativní. V tom spatřuji významný potenciál pro praktické využití výsledků diplomantčiny práce.

Významnou slabinou práce je téměř absentující teoretické zobecnění a interpretace získaných informací a údajů. „Analytická část“ práce je dobře strukturovanou, ovšem přesto pouhou, kompilací

výpovědí respondentů polostrukturovaných rozhovorů se zástupci klíčových aktérů. Diplomantčinu podloženou interpretaci a dobře vyargumentované teoretické (či aplikované) zobecnění postrádám.

Autorka pracuje se zvolenou literaturou korektně (výše zmíněná výhrada k nevyužívání citací se týká takřka výhradně využívání výsledků polostrukturovaných rozhovorů, nikoli literatury!). Pro zvolený přístup k tématu je literatura zvolená dobře, včetně klíčových metodologických prací. Autorka pro účely své práce prostudovala rovněž všechny zásadní koncepční materiály a seznámila se s příslušnou legislativou.

Pokud jde o formální stránku, spatřuji zde bohužel další významnou slabinu předložené diplomové práce. Autorka evidentně neumí pracovat s jazykem. *Práce není psaná adekvátní češtinou odborného textu, obsahuje značné množství formulací, náležejících spíše do oblasti mluvené řeči, a rovněž nadmírou syntaxových chyb* (pořádek slov ve větě, který větu dělá obtížně srozumitelnou, či dokonce zcela nesrozumitelnou; např. Kapitulu lze shrnout, že... Vyprofilovala se taková cyklistika, která si myslí, že... a mnohé další příklady). Pokud jde o *grafické přílohy* (především mapky), *jsou využity v rozlišení, které je prakticky nečitelné a (zkopírovaná) legenda je bez dalšího vysvětlení v kontextu práce nesrozumitelná*. Práci vytýkám rovněž *rozsahově naddimenzovanou Teoretickou část* (aniž by to diplomantka „potřebovala“ – její práce je rozsáhlá díky obdivuhodnému objemu práce s respondenty) – redukce by neškodila úvodní kapitole o ochraně přírody v ČR (s. 15-16); v kapitole o historii běžesckého lyžování je zcela irrelevantní popis vývoje pravidel profesionálních soutěží (s. 39); pozornost by bylo dobré věnovat uváděným jménům klíčových osob (Josef Rössler-Ořovský vs. Josef Rössel-Ořechovský, s. 40)... *Diplomantka by měla být výrazně pozornější ke kategorickým tvrzením, jichž se dopouští*, aniž by je čímkoli dokládala (např. o jednoznačném přetížení Jizerských hor turistickým využíváním – s. 19; o tom, že horolezectví minimálně narušuje stav přírody, protože si „velmi zakládá na etice“ (s. 44); že „radikální změna nastala po roce 1990, do té doby bylo vše relativně udržitelné, včetně intenzity využívání hor“ (s. 45), et cetera et cetera.

Celkově práci hodnotím jako přínosnou v tom, že v jednom celku shrnula a na základě diplomantkou poctivě provedené analýzy aktérů a pečlivě připravených, provedených a přepsaných polostrukturovaných rozhovorů s jejich reprezentanty, situaci v daném tématu v konkrétním regionu CHKO Jizerské hory. Zásadní slabinou práce je její formální stránka, která tyto její zmíněné kvality, bohužel významným způsobem znehodnocuje. Pro případnou další práci na tématu, či další práci s touto diplomovou prací, autorce doporučuji zaměřit se na formální a jazykovou stránku psaného textu. Zejména ovšem doporučuji (a byla by škoda, pokud by diplomantka v tématu dále nepokračovala) zaměřit se na vlastní podloženou interpretaci zjištěných informací a její případné legitimní teoretické zobecnění.

Práci Bc. Gabriely Tišerové **doporučuji k obhajobě** a komisi navrhuji k položení výše zmíněné (kurzívou zvýrazněné) otázky. **Navrhuji hodnotit práci** v rozmezí hodnocení dobře – velmi dobře (v bodovém rozsahu 9 – 13 bodů) na základě výkonu diplomantky při vlastní obhajobě před komisí.